

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและ
พัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูผู้สอน ครูอุบล พันธุ์อ้น

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน

และพัฒนาการของชุมชน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

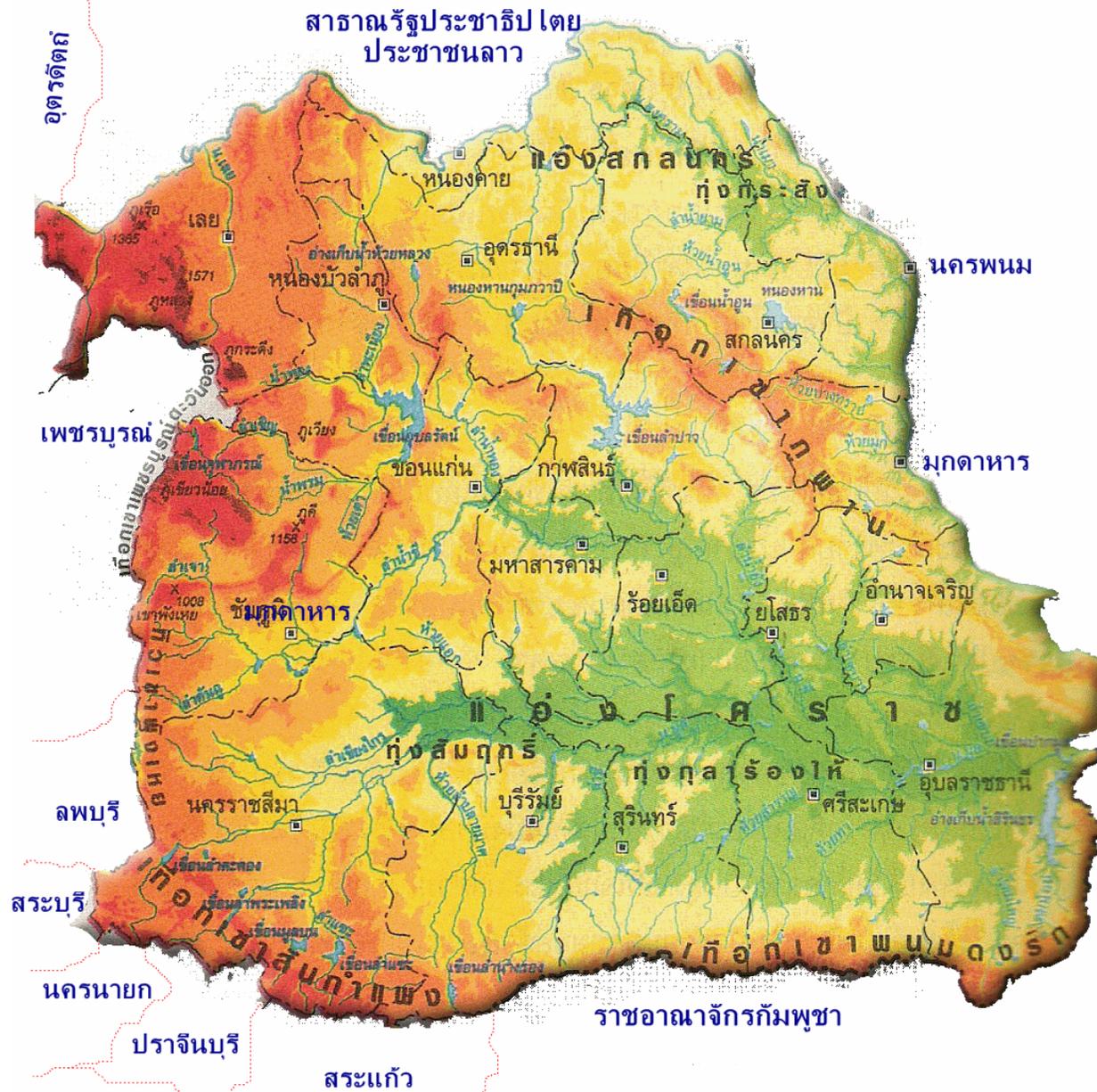
๑. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้
๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๓. เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รู้จักภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้วยแผนที่

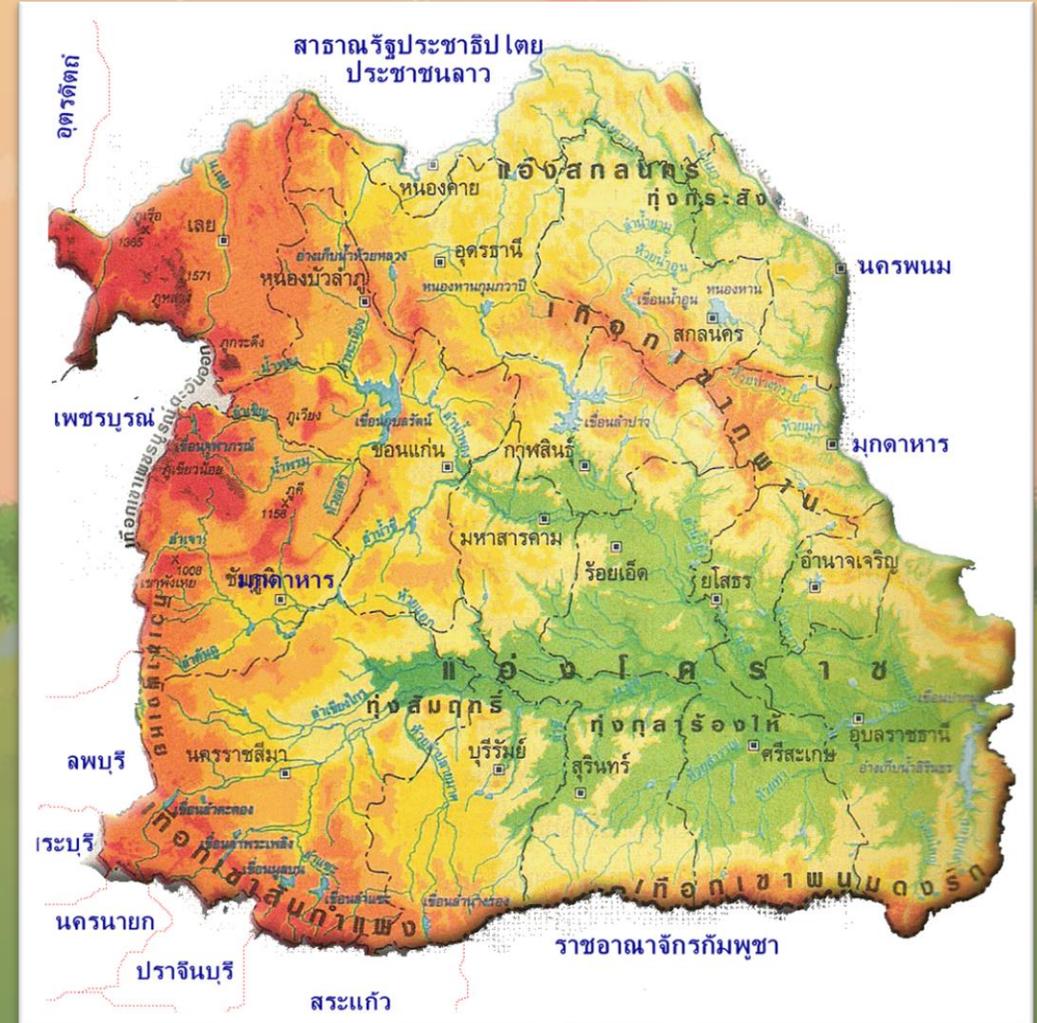

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสูงทางตอนเหนือและตะวันออก
มีเทือกเขาภูพานเป็นแนวกั้น ตามธรรมชาติ
ทำให้ภูมิประเทศแบ่งออกเป็นแอ่งที่ราบ ๒ แอ่ง

- แอ่งสกลนคร
- แอ่งโคราช

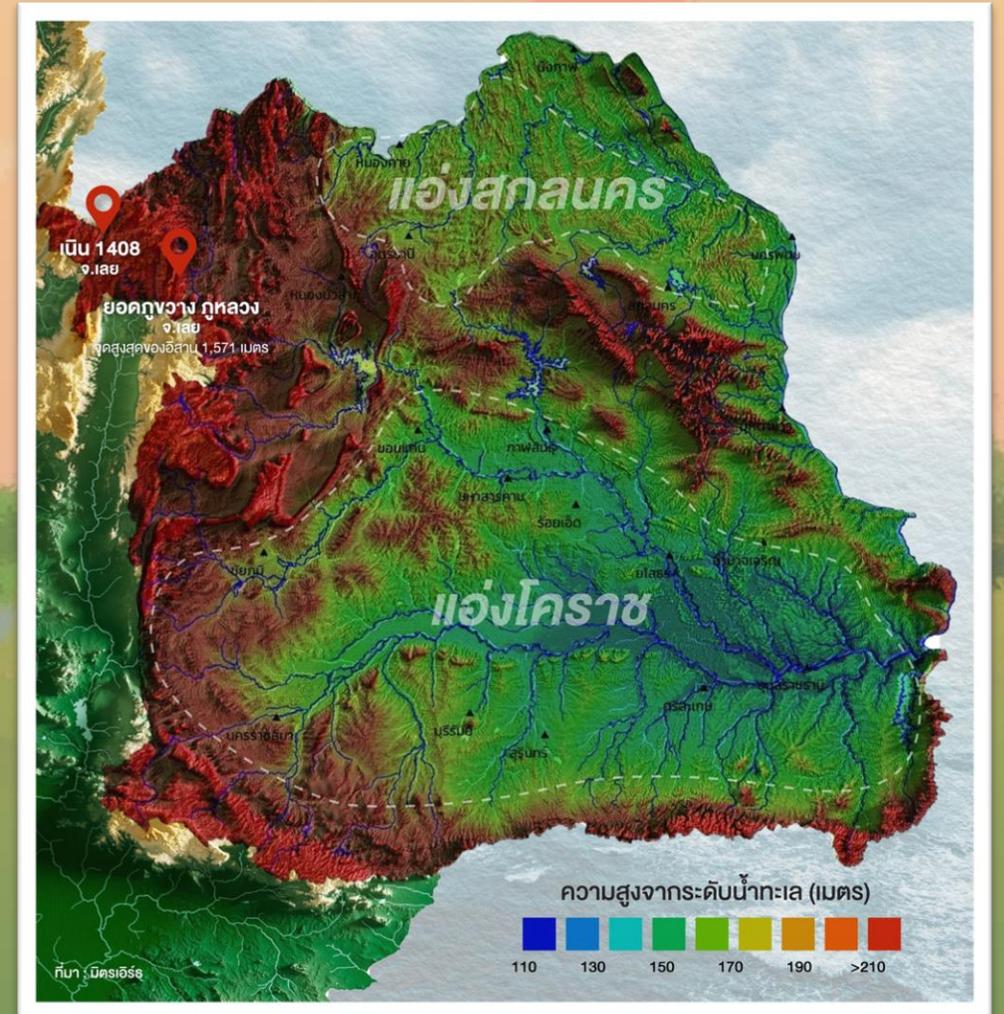

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่เป็นแอ่งที่ราบมีลักษณะเป็นทะเลสาบ
น้ำจืดขนาดใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ในเขต
จังหวัดอุดรธานี หนองคาย สกลนคร และ
นครพนม เรียกว่า แอ่งสกลนคร

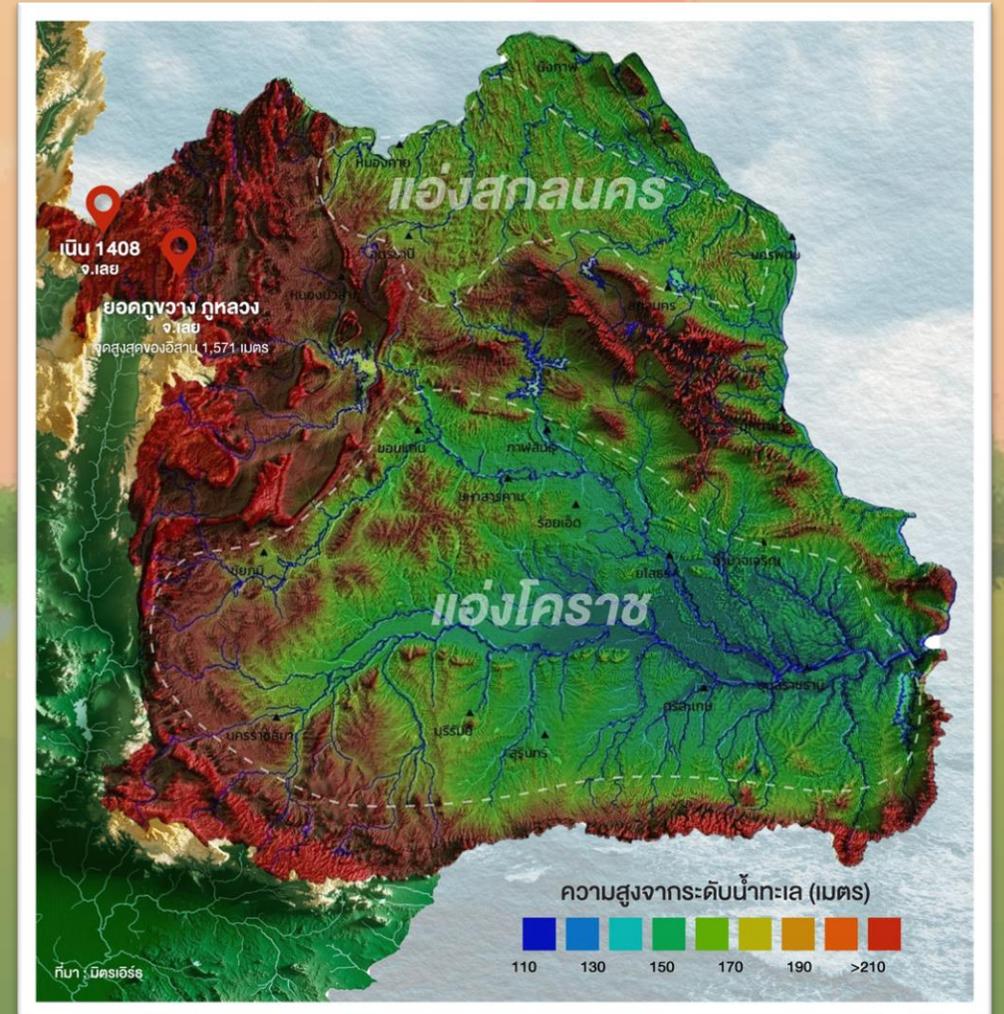

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

ที่ราบสูงโคราช

มีรูปร่างคล้ายถ้วยเป็นแอ่งอยู่ตรงกลาง
ลาดเอียงจากทางตะวันตกไปทาง
ตะวันออก บริเวณชายขอบเป็นภูเขาสูง
เรียกว่า แอ่งโคราช

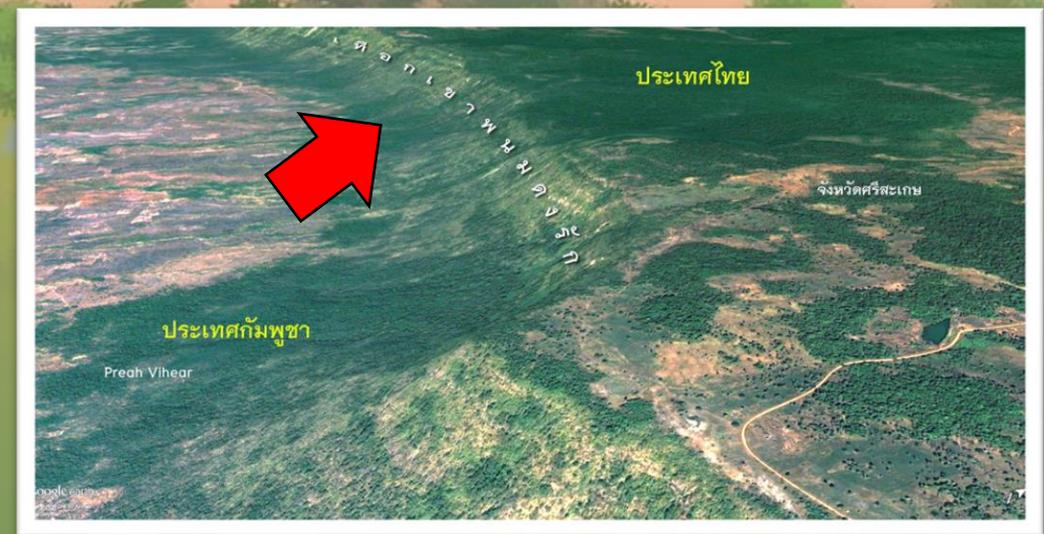
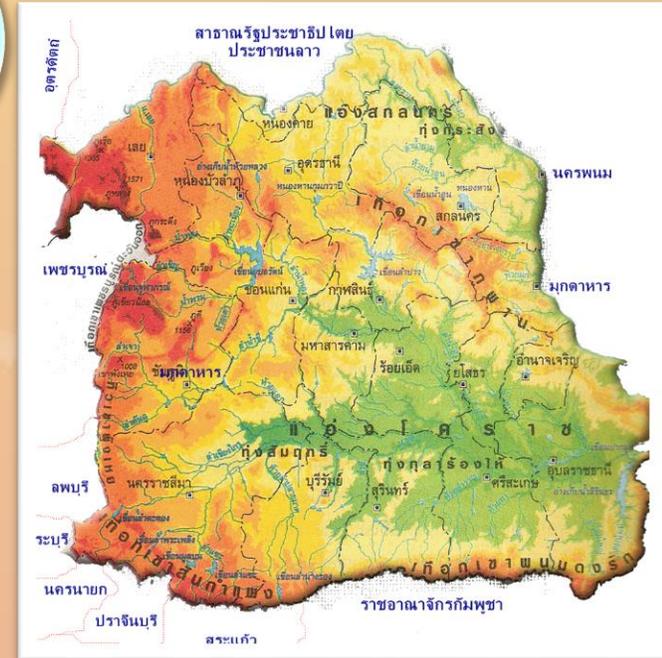

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

ทิวเขาพนมดงรัก

เป็นพรมแดนกั้นระหว่างประเทศไทยกับ
ประเทศกัมพูชาตลอดแนวทิวเขาด้าน
ประเทศกัมพูชามีลักษณะเป็นหน้าผาชัน

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

แม่น้ำสำคัญ

แม่น้ำสงคราม

แม่น้ำโขง

แม่น้ำชี

แม่น้ำมูล

การตั้งถิ่นฐาน

- มีการค้นพบร่องรอยการตั้งถิ่นฐานของผู้คนมาตั้งแต่สมัยโบราณ เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง
- มีแม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี เป็นเส้นทางติดต่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในภูมิภาคและชุมชนภายนอก
- มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อ

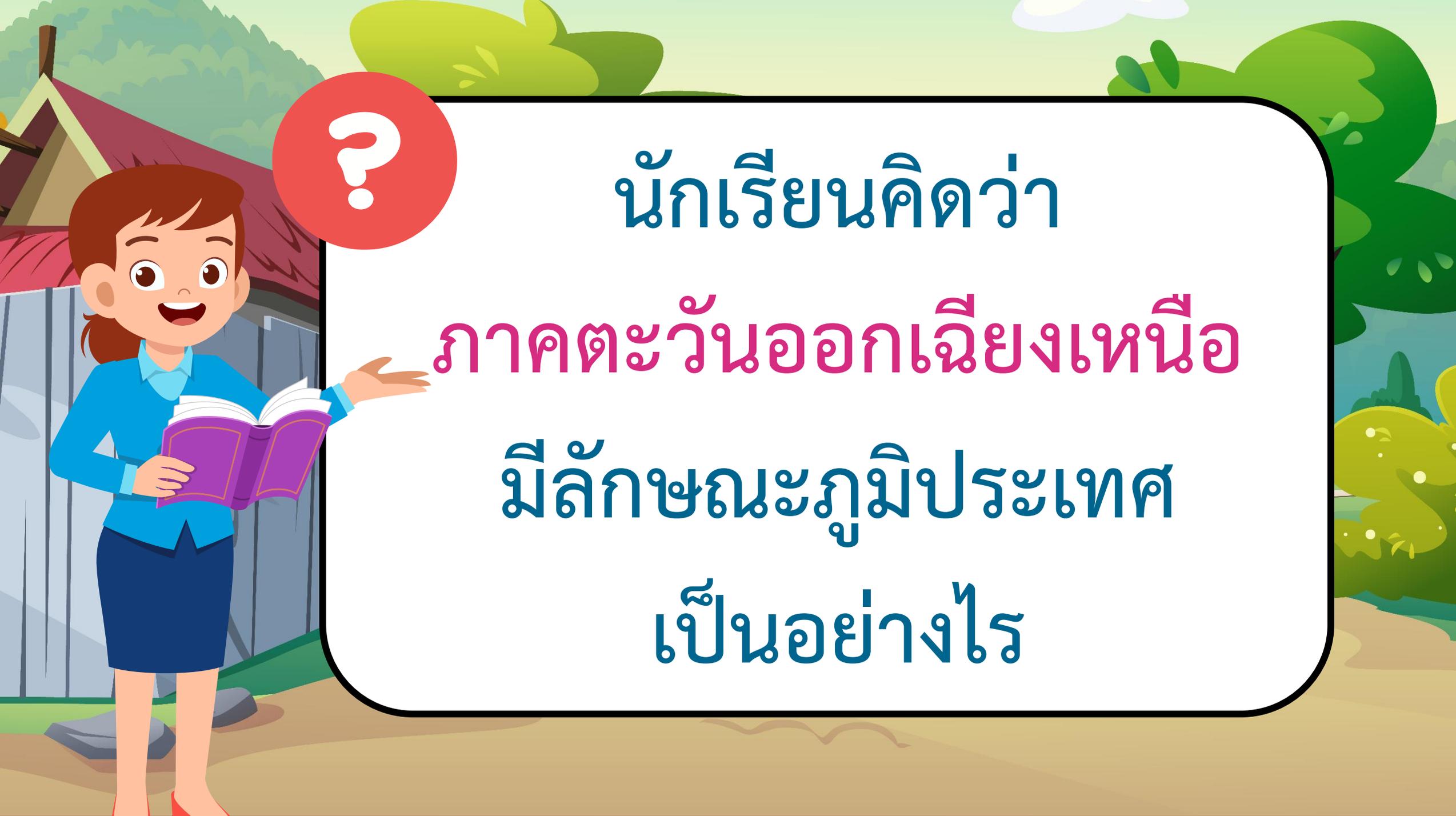

แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

ภาพจาก https://th.wikipedia.org/wiki/แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง#/media/ไฟล์:Ban_Chiang_Museum_Excavation.JPG

?

นักเรียนคิดว่า

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีลักษณะภูมิประเทศ

เป็นอย่างไร

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสูงทางตอนเหนือและตะวันออก
เป็นแอ่งที่ราบ ๒ แอ่ง คือ แอ่งสกลนคร
และ แอ่งโคราช
บริเวณชายขอบเป็นภูเขาสูง

?

นักเรียนคิดว่าแม่น้ำใด

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีความอุดมสมบูรณ์

แม่น้ำสำคัญ

ปัจจัยทางสังคม

● เป็นภาคที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น

ศิลปะการฟ้อน

เครื่องดนตรีพื้นบ้าน

เครื่องแต่งกาย

ภาคอีสานกักเก็บน้ำได้น้อย เมื่อเทียบกับ
ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมา เนื่องด้วยทางด้าน
ภูมิศาสตร์ ดินส่วนใหญ่ในภาคอีสานเป็น
ดินทรายไม่อุ้มน้ำ เมื่อเข้าสู่ฤดูฝนจึงเกิด
น้ำท่วมได้ง่าย และไม่สามารถกักเก็บน้ำได้
เมื่อถึงฤดูแล้งจึงเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ

ปัจจัยทางสังคม

มีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ

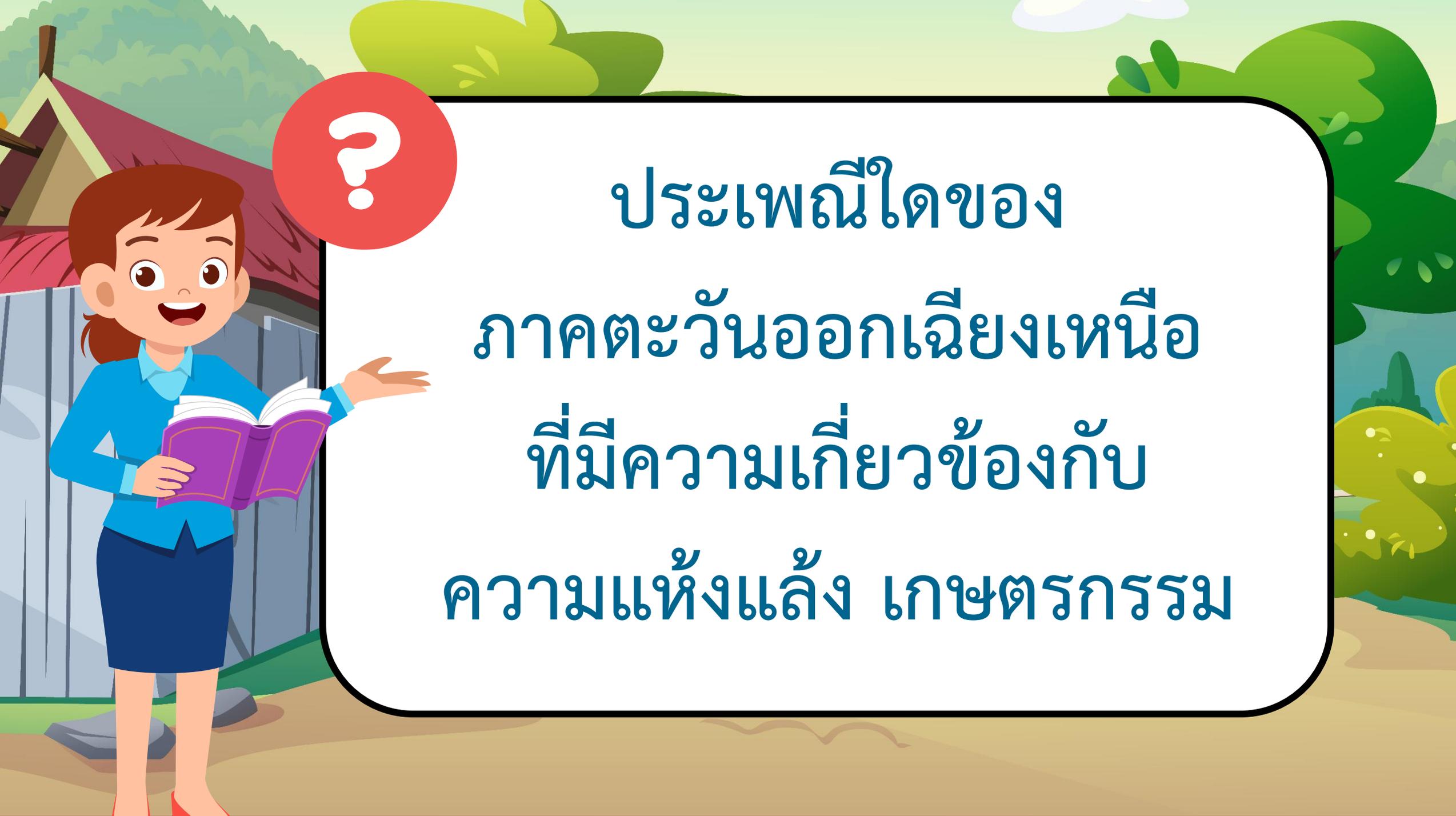
ประเพณีบุญบั้งไฟ

ประเพณีผีตาโขน

ประเพณีแห่นางแมว

?

ประเพณีใดของ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่มีความเกี่ยวข้องกับ
ความแห้งแล้ง เกษตรกรรม

กิจกรรม ร่วมด้วยช่วยคิด

“เกมทายชื่อจังหวัดจากคำใบ้อักษร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

ก าก ท

๑

๓ พยางค์

ม ก ด าก ห าก ร

๑

๓ พยางค์

ถูกต้อง

งานแม่

๔ พยางค์

อ ำ น ำ จ ำ จ ำ ร ำ ณ ำ

๔ พยางค์

ถูกต้อง

อ ไฉน

๒ พยางค์

ข อ น แ ก ก น

๒ พยางค์

ถูกต้อง

อ

ง ฅ

๕

๕ พยางค์

อ ค ร ษ ภา น

๔ พยางค์

ถูกต้อง ✓

น _____ ำ ช _____ ำ

๖ พยางค์

น ค ร ร า ช ส ม า

๖ พยางค์

ถูกต้อง

ชั้นประถมศึกษา

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนทำใบงานที่ ๗ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและ พัฒนาการของชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. เมื่อนักเรียนทำใบงาน เสร็จแล้ว นำเสนอหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูอ่านคำชี้แจงใบงานที่ ๗ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน และ พัฒนาการของชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. ครูเดินดูและให้คำแนะนำ ตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๗ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการ
ของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และ
ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐาน
และพัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ใบงานที่ ๗ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการ
ของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

.....

.....

ปัจจัยทางสังคม

.....

.....

เฉลี่ยใบงานที่ ๗ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน
และพัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงทางตอนเหนือและตะวันออกเฉียง
มีเทือกเขาภูพานเป็นแนวกั้น แบ่งออกเป็นแอ่งที่ราบ
๒ แอ่ง คือ แอ่งสกลนคร และ แอ่งโคราช
บริเวณชายขอบเป็นภูเขาสูง

เฉลี่ยใบงานที่ ๗ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน
และพัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยทางสังคม

เป็นภาคที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น

เช่น เครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย

มีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ

เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีแห่นางแมว

สรุป บทเรียน

ปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งถิ่นฐาน และพัฒนาการของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัยทางภูมิศาสตร์

เป็นที่ราบสูงทางตอนเหนือและตะวันออกเฉียง มีเทือกเขาภูพานเป็นแนวกั้น
แบ่งออกเป็นแอ่งที่ราบ ๒ แอ่ง คือ แอ่งสกลนคร และ แอ่งโคราช
บริเวณชายขอบเป็นภูเขาสูง

ปัจจัยทางสังคม

มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น เช่น เครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย
มีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ
ประเพณีแห่นางแมว

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน
ที่เกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์และทางสังคม

ใบงานที่ ๘ เรื่อง ลักษณะที่สำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมของ
ชุมชนที่เกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์และทางสังคม

